

MODURILE DE DOBÂNDIRE SI DE PIERDERE A CETATENIEI ÎN SISTEMUL CONVENTIONAL EUROPEAN

Ideea unei cetatenii europene nu este o noutate la nivel comunitar. Ea poate fi identificata sub forma unei noi dezvoltari istorice a conceptului de cetatenie, prin modificarea dimensiunii lor si a formelor dispozitiilor juridice si politice. Cetatenia europeana are o puternica semnificatie politica iar principiile sale stau la baza valorilor politice ale unei democratii moderne care constituie temeiul procesului de integrare.

Sub aspect strict constitutional, noua institutie cetateneasca creata prin Tratatul de la Maastricht nu este compatibila cu cea atribuita unui cetatean al uneia din cele 15 state membre.

Cetatenia europeana a plasat cetatenii sub protectia dreptului comunitar, furnizând o eventuala platforma în favoarea dezvoltarii federale a Uniunii Europene actuale.

Asa cum o defineste Tratatul de la Maastricht cetatenia europeana consta în posibilitatea data fiecarui individ care are cetatenia unui stat membru de a fi considerat cetatean al Uniunii.

Primul paragraf al art. 17 din Tratatul ce instituie Comunitatile Europene defineste cetateanul european ca fiind "*acea persoana care are nationalitatea unui stat membru*".

Conform Tratatului de la Maastricht, care aduce o serie de modificari Tratatului ce instituie Comunitatile Europene, cetatenia Uniunii se prezinta ca o cetatenie "*satelit*" în sensul ca dobândirea a sau pierderea sa este conditionata de dobândirea sau pierderea cetateniei unuia dintre statele membre ale Uniunii.

1. Modurile de dobândire a cetateniei în sistemul conventional european

Conform art. 6 din conventia adoptata la Strasbourg la 6 noiembrie 1997 - Conventia europeana privind cetatenia – fiecare stat parte la conventie trebuie sa prevada în dreptul sau intern dobândirea cetateniei de catre:

- copiii al caror parinte posedă în momentul nasterii cetatenia unui stat parte
- nou-nascutii gasiti pe teritoriul sau care ar fi altfel apatrizi.

De asemenea statele parte la Conventie trebuie sa faciliteze în dreptul lor intern acordarea de cetatenie: sotilor resortisantilor sai; copilului unui resortisant al sau; copiilor ai carora unul dintre parinti dobândește sau a dobândit cetatenia sa; copiilor adoptati de unul dintre resortisanti sai; persoanelor nascute pe teritoriul sau si/sau care domiciliaza acolo în mod legal si obisnuit; apatrizilor si refugiatilor recunoscuti care domiciliaza în mod legal si obisnuit pe teritoriul sau.

Referitor la dobândirea cetateniei, România își rezerva prin art. 3, paragraful 1 din Legea 396/2002, legea prin care se ratifica Conventia europeana cu privire la cetatenie "*dreptul de a acorda cetatenia sa persoanelor nascute pe teritoriul sau din parinti cu cetatenie straina, si persoanelor care domiciliaza, în mod legal si obisnuit, pe teritoriul sau, inclusiv apatrizilor si refugiatilor recunoscuti, la cerere, cu respectarea conditiilor prevazute de legislatia interna*".

2. Modurile de pierdere a cetateniei în sistemul conventional european

Daca celelalte documente adoptate la nivel comunitar - Maastricht 1991 sau Proiectul de Tratat de Instituire a unei Constitutii pentru Europa (Roma 29 octombrie 2004) - vorbesc despre faptul ca cetatenia europeana " *se adauga la cetatenia nationala si nu o înlocuieste*," 73, neprecizând în mod concret modurile de dobândire si de pierdere acestei cetatenii, primul document care face referite clara la modurile de dobândire si de pierdere a cetateniei este - Conventia Europeana privind cetatenia.

În ceea ce priveste modurile de pierdere a cetateniei prezenta Conventie stabileste ca pierderea poate avea loc:

- _ de drept sau la initiativa unui stat parte
- _ la initiativa individului
- _ reintegrarea în cetatenie

Retragerea de drept sau la initiativa unui stat parte este prevazuta la art.7 si stabileste ca un stat parte nu poate prevede în dreptul sau intern retragerea cetateniei de drept decât în urmatoarele cazuri:

- _ dobândirea voluntara a unei alte cetatenii
- _ dobândirea cetateniei statului parte ca urmare a unei comportari frauduloase
- _ angajarea voluntara în fortele armate straine
- _ comportament care prejudiciaza în mod grav interesele esentiale ale statului parte
- _ absenta oricarei legaturi efective între statul parte si un resortisant care domiciliaza în mod obisnuit în strainatate

_ când se stabileste, în timpul minoritatii unui copil, ca nu mai sunt îndeplinite conditiile prevazute de dreptul intern relative la dobândirea de drept a cetateniei statului parte

_ înfierea unui copil când acesta dobândește sau posedă cetatenia straina a unuia sau a ambilor sai parinti.

Pierderea cetateniei la initiativa individului este prevazuta la art. 8 si stipuleaza ca " *orice stat parte trebuie sa permita renuntarea la cetatenia sa, cu conditia ca persoanele respective sa nu devina apatrizi*".

Odata cu ratificarea Conventiei de catre România prin Legea 396/2002, tara noastra referitor la art. 8 din Conventie își „ *rezerva dreptul de a permite renuntarea la cetatenia sa, daca persoana solicitanta întruneste conditiile prevazute de lege* ”.

3. Concluzii

Cadrul legal al fiecărei tari stabileste modalitatile prin care fiecare individ poate participa la viata sociala. Una din caile prin care o persoană se poate implica în mod activ în societatea căreia îi apartine o constituie drepturile fundamentale ale cetățenilor, unele din aceste drepturi fiind reglementate si prin acte normative internationale.

Astazi, cele mai multe constitutii si legi folosesc termenul de cetateni, pentru a desemna apartenenta unui individ la stat, dar initial, cetatenia a fost desemnată prin termenul nationalitate, termen ce mai poate fi întâlnit si astăzi în unele constitutii.

La nivelul Uniunii Europene — Tratatul de la Maastricht introduce un nou capitol referitor la cetatenia europeana. Articolele 17-22 au fost urmate de o serie de directive, în marea lor majoritate aplicate în statele membre ale Uniunii Europene. Aceste reguli reglementează drepturile fundamentale de care beneficiaza titularii cetateniei europene — tocmai în virtutea acestei calitati. Aceste drepturi se refera în primul rând la libertatile

fondatoare ale Uniunii si în special la libertatea de circulatie a persoanelor în spatiul european.

Pe de alta parte cetatenia europeană a consacrat o serie de drepturi politice acordate tuturor cetatenilor europeni, indiferent de statul pe teritoriul caruia si-au stabilit domiciliul sau resedinta.

În perspectiva integrării europene, România trebuie sa-si armonizeze cadrul legal intern la cel comunitar.

Un prim pas în acest sens îl reprezinta votarea în Parlament a Legii 396/2002 de ratificare a Conventiei asupra cetateniei. Deci, noi ne-am integrat regulilor Consiliului Europei. Unele din regulile acestei Conventii se regasesc în legislatia noastra, ca de exemplu, cele tehnice referitoare la cetatenie, altele vor trebui avute în vedere. Vis-a-vis de aceasta Conventie, tara noastra a avut câteva rezerve, în principal legate de obligatiile militare, dar si câteva rezerve ce privesc acordarea si pierderea cetăteniei.

România își rezerva dreptul de a acorda cetatenia sa persoanelor nascute pe acest teritoriu din parinti cu cetatenie straina si persoanelor care domiciliaza în mod legal si obisnuit pe teritoriul sau, precum si apatrizilor.

Procesul de largire al Uniunii Europene continua, astfel ca vor fi create noi documente sau vor fi revizuite altele mai vechi, pentru ca acest proiect numit Uniunea Europeana sa vina în sprijinul cetatenilor europeni si sa raspundă nevoilor lor.